

*Пічкур Микола Олександрович,
канд. пед. наук, доцент,
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини
pno.65@mail.ru*

УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТВОРЧОГО СЕРЕДОВИЩА В ХУДОЖНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ДИЗАЙНЕРА

Проблема формування творчої особистості майбутнього дизайнера актуальна в контексті реалізації принципів Болонської угоди, для реалізації яких процес модернізації мистецької освіти України націлений на пошук нових педагогічних підходів до професійного становлення фахівців-дизайнерів, які мають володіти високим рівнем естетичної культури. Це має відбуватися в ході художньої підготовки студентів у спеціально організованому творчому середовищі ВНЗ.

Провідною якістю майбутнього дизайнера є його творча індивідуальність. Згідно з цим, доречний погляд С. Гессена щодо необхідності поєднання якостей його особистості як художника в комбінований «композиційний» тип [1, с. 74-75]. Тому з позиції універсалізму композиційної діяльності організація мистецько-освітнього процесу у ВНЗ має творчо-розвивальне спрямування. За своєю сутністю він багатоаспектний та цілісний, оскільки охоплює гуманітарний і художній різновиди підготовки. Останній із них, як свідчать наукові праці В. Бутенка, О. Кайдановської, О. Музики, Г. Сотської, В. Томашевського, В. Щербини та інших дослідників, має особливе значення, бо забезпечує ефективність формування здатності художника-дизайнера вирішувати завдання естетичного саморозвитку, досягати вершин фахової майстерності для творчої самореалізації й самовираження та професійної мобільності в сучасних складних соціально-культурних умовах.

Особливості художньої підготовки майбутнього дизайнера полягають у тому, що він має комплексно на теоретичному і практично-творчому рівнях оволодіти спеціальними фаховими дисциплінами. Серед них провідною є

«Композиція» як першооснова будь-якого різновиду просторових мистецтв, системне засвоєння теорії і практики якої привчає студентів образно мислити, аналізувати, генерувати оригінальні ідеї художніх творів і майстерно виконувати їх у матеріалі.

Отже, художня підготовка майбутнього дизайнера – це цілеспрямований, структурно впорядкований, динамічний процес, що інтегрує в собі композиційні аспекти використання художнього змісту отриманих знань у площину творчості з її вмотивованістю, світоглядною зорієнтованістю, досвідом і рефлексією.

Художньо-творча активність особистості розвивається в стінах ВНЗ, коли молода людина дорослішає, дедалі більше стає свідомішою, починає міркувати про своє призначення в житті, майбутній фах. Вона виявляється у ставленні студента до навчальних дисциплін, у характері виконання домашніх завдань, у творчих роботах. У навчально-виховному процесі майбутні дизайнери часто не вміють вчитися, лінуються, не розуміють, у якому темпі треба працювати, щоб освоїти той чи інший навчальний курс. У цій ситуації завдання педагога полягає в тому, щоб навчити студентів вчитися, створити творче середовище. Адже від того, наскільки студенти встигнуть зробити за роки навчання, залежить їх подальше професійне становлення. Дж. Рескін зазначав: «Насамперед, треба намагатися, щоб жодна година, жодна хвилина не проходили у неробстві, яка подібно отрути, всмоктуючись у нашу плоть і кров, перетворюється в звичку, що отрує нудьгою все ваше життя. Людина, яка звикла до праці, завжди бадьора, весела, енергійна і, якщо її енергія розумно спрямована, може до кінця кожного дня сказати, що цей день прожитий не даремно» [3, с. 15].

Важливу роль у художній підготовці майбутнього дизайнера слід відвести особистому прикладу педагогів, художників та інших авторитетних і значущих осіб. Особистий приклад педагога відкриває студентам мету, до якої слід прагнути для досягнення висот у творчості й у професійному становленні. Педагог, який сформувався як художник і досягнув певних вершин у

професійному розвитку, завжди користується величезним авторитетом у студентів. Такому фахівцю нескладно організувати творче середовище, виконуючи свою роботу зі студентами на особистому прикладі, допомагаючи їм у виправленні помилок, демонструючи власні творчі доробки. Зразком цього слугує думка авторитетного художника-педагога В. Іттена: «Моя захопленість предметом передавалася учням і викликала ефект співтворчості й спільного розуміння того, про що я говорив. У самому процесі викладання є особливо цінні миті, коли ти раптом відчуваєш, як у тому, чи іншому учневі, починають відкриватися глибини його душі, і він сяє внутрішнім світлом...» [2, с. 8].

Отже, у процесі художньої підготовки майбутнього дизайнера значну увагу слід приділяти організації творчого середовища, що має оточувати його на навчальних заняттях і поза ними. Це сприяє активізації творчого пошуку студентів, вияву їхнього бажання самовдосконалюватися і професійно розвиватися, сумлінно вчитися, виконувати, окрім обов'язкових навчальних завдань, велику кількість домашніх робіт, створювати оригінальні художні композиції.

Сутність поняття творчого середовища полягає в сукупності відповідних умов формування творчої особистості майбутнього дизайнера, його новаторських експериментальних поглядів на сучасне навчання образотворчому мистецтву, заснованих на національних і світових мистецьких традиціях. Організація творчого середовища має охоплювати весь навчально-виховний процес, від чого залежить ступінь працездатності студента, психологічна сумісність з викладачем, бажання вчитися, дізнаватися і осягати нове.

Отже, коротко охарактеризуємо умови організації творчого середовища для підвищення ефективності художньої підготовки майбутнього дизайнера:

- вияв толерантності на заняттях і в колективі, що передбачає налагодження сприятливої атмосфери дружби і взаєморозуміння, взаємодопомоги, бажання вчитися і працювати;

- створення сприятливого психологічного клімату, зокрема, використання завдань, виконання яких передбачає розкриття творчого

потенціалу всіх учасників художньо-естетичної діяльності за рахунок надання їм свободи в ухваленні самостійних рішень;

– організація індивідуальної ситуації успіху для досягнення студентами значної результативності художньо-творчої діяльності та ситуації «імпровізації» як форми первинної творчості для фокусування сили душі і розуму, вияву художньої невимушеності;

– проведення майстер-класів виконання художніх творів, у ході яких демонструються творчі знахідки, транслюється мистецький досвід, що слугує позитивним особистим прикладом в осягненні секретів професійної майстерності;

– своєчасний педагогічний контроль і доброзичлива критика для підтримки позитивних й усунення негативних результатів виконання студентами поставлених творчих завдань, для чого важливо скористатися стимулом заохочення і похвальними коментарями;

– залучення студентів до відвідування художніх виставок і музеїв, ознайомлення їх із творчими доробками відомих художників, із традиціями вітчизняного і зарубіжного мистецтва;

– проведення студентських художніх виставок, що дає змогу майбутнім дизайнерам побачити свої роботи поряд із роботами товаришів й забезпечує ефект змагання для вияву їхнього прагнення бути кращим художником й активізації подальшої художньо-творчої діяльності.

Список використаних джерел

1. Гессен С. И. Основы педагогики. Введение в прикладную философию / С. И. Гессен; отв. ред. и сост. П. В. Алексеев. – М.: Школа-Пресс, 1995. – 448 с.

2. Иттен И. Искусство формы / И. Иттен. – 2-е изд. – М.: Издатель Д. Андронов, 2001. – 136 с.

3. Рескин Д. Воспитание. Книга. Женщина : Очерки / Дж. Рескин; [перевод с английского Л. П. Никифорова]. – М. : Посредник, 1899. – 158 с.